

A Napkirály anális gyötrelmei

coliquio, 21. Okt. 2022 , apud Medscape, 27. Oktober 2022

Kulcsszavak: orvostörténet, kultúrtörténet, infotainment, XVI. Lajos, Franciaország

Forrás Internet-helye:

<https://www.coliquio.de/wissen/Patientenfall-Kasuistik-100/analfistel-sonnenkoenig> ;
https://deutsch.medscape.com/artikelansicht/4911742?src=WNL_mdplsfeat_221027_msc_pedit_de&uac=347207CJ&impID=4798338&faf=1

XVI. Lajos francia királynak (1638-1715) végbéltályogja volt. 1686 januárjában tumor képződött, amit egy mirigy begyulladás okozhatott. Ezt orvosa, *Antoine Daquin* a végbélnyílástól két cm-re levő csomóként írt le. Orvosai sikertelenül próbálkoztak különböző gyógymódokkal, sőt, négy hónap elteltével sipoly keletkezett. Az uralkodó alig mutatkozott, többnyire elzárkózott lakosztályába. Betegségéről csak ágyasa, titkos felesége *Madame de Maintenon* és gyóntatója, *Pére La Chaise* tudott.

A királyi sebész, *Charles-François Félix* (junior) (1635–1703) még soha nem végzett ilyen műtétet, de titokban betegeken gyakorolta azt a párizsi kórházakban. A fáma szerint kísérletezését egyetlen beteg élte túl, a többieket titokban elhantolták.

Félix mindenekelőtt gondoskodott a megfelelő eszközökről, maga fejlesztette ki a „királyi szikét” („*le bistouri royal*“), amelyet ma a párizsi orvostörténeti múzeumban őriznek. A műtétre 1686. november 18-án reggel került sor. A királyi orvosok, sebészek és gyógyszerészek a hajnali órákban külön-külön utakon osontak be a királyi háló előszobájába. A király jól viselte az érzéstelenítés nélküli négyórás beavatkozást. A műtét sikeres volt, a beteg két napon belül talpra állt.

Félix 18 oldalas zárójelentésben dokumentálta a műtétet. A jelentés sokáig lappangott, de 2007-ben egy árverésen bukkant fel és 4.000 EUR-ért kelt el. A sebészek teljesítményét nemesi címekkel, palotákkal, birtokokkal jutalmazták.

XVI. Lajos a későbbiekben még néhány alkalommal szorult sebészi beavatkozásra. 1683-ban lovasbalesetet szenvedett, később pedig a nyakán keletkezett fekély. Későbbi udvari sebészét, *Georges Mareschal*-t hólyagkő-műtétei Európa-szerte híressé tették.

A király végül orvosi műhiba miatt halt meg 1715-ben. Orvosai elleneztek a sebészi beavatkozást, egy kezdődő üszkösödést ugyanis isiásznak véltek. A király esedezett orvosainak, hogy amputálják a lábát, de már késő volt. Iszonyú fájdalmak közepette halt meg, jóllehet egy kellő időben végzett amputáció megmenthette volna az életét.